

A CSUKOTT ABLAK SEM SEGÍT

Legalább egy csendes szoba

Milyen legyen az egészséges lakás?

A városlakó emberiség — korunk jellemzője. A századfordulóra a Föld lakosságának több mint fele él majd városokban. (Hazánkban túlléptük már az ötven százalékot.) Az ember elszakad a természetes környezettől: lakóhelye fölé párapupola borul, a napsugárzás időtartama, ereje, a szél légtisztító hatása csökken, nő az átlaghőmérséklet, a levegő szennyezettsége, a zaj. Ahhoz, hogy szervezetünk asszimilálódjék a nagyvárosi klímához, sok tízezer év kellene. Elkerülhetet-

lenül szükséges tehát enyhíteni az urbanizáció káros hatásait.

Mit tehet az építész, hogyan kell elhelyezni a lakótelepeket, hogy minél kevesebb ártalom érje a városlakót? Erről készíttek tanulmányt az *Építéstudományi Intézetben*.

Belső mikroklima

A régi nagyváros betegségek melegágya volt — főleg a napfény hiánya miatt. Ma inkább az ellenkezője veszélyes: a *rosszul elhelyezett épületben elviselhetetlen belső „mikroklima” alakul ki*. Így például a lágymányosi lakótelep egyes lakásaiban a konyha délre, a fürdőszoba északra néz. Nyáron a konyhában, tavaszszal és ősszel a fürdőszobában „borul fel az energiaegyensúly”; „megsül”, „megfagy” a lakó.

A főváros belterületén jelenleg a kéndioxid négy-szer, a klórgáz és a klorid kétszer, a korom pedig tizenkétszer több az *érvényes hazai levegőtisztasági értékeknél*. Ezért az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani a városszerkezet aerodinamikájára, szélviszonyaira. Az új települések létesítését áramlástechnikai modellvizsgálatoknak kell megelőzniük. A most készült tanulmány tapasztalatai szerint *kerülni kell a zárt, keretes beépítési módokat, az összetett épületalakzatokat, s az egy sorban álló épületek egymástól való távolsága legalább a házak magasságának egy-másfel-szerese legyen*.

A kockakő hangosabb

Az urbanizációs ártalmak közül az utóbbi években a *zaj* került egyre jobban előtérbe, a zajos lakás idegrendszeri károsodást okozhat, keringési rendellenességek forrása lehet. Megfigyelték: *a zajos helyen lakó gépkocsivezetőt könnyebben éri baleset*.

A zaj javarésze a közlekedésből ered. Az utóbbi évtizedben a forgalom átlagosan kétszeresére emelkedett. Egyes mérési pontokon 1959-ben 300—1000, 1971-ben pedig 600—2000 gépjármű haladt át óránként. Ennek megfelelően a *zaj is megduplázódott*. A *kockakő négyszer hangosabb az aszfaltnál, a töredezett, lyukas úttesten a hirtelen fékezések, gyorsítások is növelik a lármát*. Ha a személyautók zaját egynek vesszük, a motorkerékpároké hét, a teherautóké nyolc, az autóbuszé tíz.

A legtökéletesebb ablak sem tökéletes megoldás. A kísérletek azt bizonyítják: *az állandóan csukott ablak a legjobb klimatizáció mellett is idegrendszeri panaszokhoz vezet*.

Ne legyen párhuzamos

Új lakótelep kialakításakor a *zajsztintet első-sorban az épületek megfelelő elrendezésével kell befolyásolni*. Megállapították, hogy az épület magasságának emelésével a *zaj kevésbé csökken*. A *legzajosabbak az úttal párhuzamosan épített házak*. Az *utcára merőleges elrendezés szerencsésebb*, főleg akkor, ha az épületek egymással mintegy tízfokos szöget zárnak be. Párhuzamos elrendezés esetén a sorozatos visszaverődések következtében maximumhelyek alakulhatnak ki, s a *zaj nemhogy csökkenne, inkább emelkedik*.

Nincs mindenütt lehetőség kellő szélességű védősáv megteremtésére. De az út szélére épített egy-két szintes üzletek, garázsok hatásos hanggátak lehetnek.

A tanulmány tapasztalatai is arra figyelmeztetnek: a lakás beosztását úgy kell tervezni, hogy a *lakószobák a zajmentes oldalra kerüljenek*. Ha ez nem megoldható, *legalább egy csendes szoba legyen minden lakásban*.

Hogy legyen hova menekülni az embert üldöző nagyvárosi ártalmak elől.

Székely Péter